

Hierbij de reactie van de Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) op het pakket Belastingplan 2024.

1. Ontvangen stukken

De Raad heeft kennisgenomen van onderstaande wetsvoorstellen, waarvan de eindversies van het ministerie van Financiën zijn ontvangen op 12 juli jl.:

1. Belastingplan 2024;
2. Belastingplan Caribisch Nederland 2024;
3. Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling;
4. Wet fiscaal kwalificatiebeleid rechtsvormen;
5. Wet tegemoetkoming wegens selectie aan de poort;
6. Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm;
7. Overige fiscale maatregelen 2024;
8. Fiscale klimaat maatregelen 2024.

De Raad heeft verder kennisgenomen van de uitvoeringstoets plus nadere toelichting behorend bij het wetsvoorstel “tegemoetkoming wegens selectie aan de poort”.

Ten aanzien van het wetsvoorstel Belastingplan Caribisch Nederland 2024 merkt de Raad op dat, in overeenstemming met eerdere jaren, hierover geen advies wordt uitgebracht.

2. Beoordeling werklastgevolgen

De Raad constateert dat mogelijk werklastgevolgen voortvloeien uit de volgende drie onderdelen van het Belastingplanpakket:

- (3) Wetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling;
- (5) Wetsvoorstel Wet tegemoetkoming wegens selectie aan de poort;
- (6) Wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm.

Hierna wordt onder paragraaf 3 verder ingegaan op de gesignaleerde mogelijke werklastgevolgen.

Voor de overige onderdelen van het Belastingplanpakket 2024 merkt de Raad op dat een aantal voorgestelde wijzigingen naar verwachting zullen leiden tot een (beperkte) mutatie van de werklast voor de gerechten, zowel omhoog als omlaag. De Raad schat in dat die overige onderdelen per saldo geen veranderingen in de werklast betekenen.

3. Verwachte veranderingen in de werklast

Hieronder wordt voor drie onderdelen ingegaan op de verwachte veranderingen in de werklast.

3a. Wetsvoorstel Wet aanpassing fonds voor gemene rekening, vrijgestelde beleggingsinstelling en fiscale beleggingsinstelling

De Raad signaleert dat door de voorgestelde aanpassingen van de definitie van het fonds voor gemene rekening (hierna: fgr) en van het regime van de vrijgestelde beleggingsinstelling (hierna: vbi) mogelijk een lichte stijging van de werklast kan ontstaan. De reden hiervoor is dat de vereisten van de zelfstandige vennootschapsbelastingplicht wordt aangepast.

Deze aanpassingen hebben tot gevolg dat bijvoorbeeld familiefondsen en fondsen van vermogende personen niet langer als fgr voor de vennootschapsbelasting worden aangemerkt en dus niet langer zelfstandig vennootschapsbelastingplichtig zijn. Een soortgelijk effect ontstaat bij de vbi: door de voorgestelde wijzigingen kwalificeren veel huidige vbi's (van bijvoorbeeld vermogende personen en families) niet meer als vbi.

Het gevolg hiervan is dat op het tijdstip onmiddellijk voorafgaand aan de wijziging van de definitie van de fgr alle vermogensbestanddelen aan de deelgerechtigden (fictief) worden vervreemd en dat zij voor hun deel in de heffing van de inkomsten- of vennootschapsbelasting worden betrokken. Dit is slechts anders als één van de in het conceptwetsvoorstel genoemde maatregelen is getroffen om te voorkomen dat moet worden afgerekend.

Wanneer geen maatregelen zijn getroffen leidt het vervallen van de zelfstandige vennootschapsbelastingplicht tot (eind)afrekening over de vrijgevallen winst. Dit kan tot procedures leiden over o.a. de omvang van die vrijgevallen winst.

De Raad gaat uit van de op pagina 3 en 4 van de in de Memorie van Toelichting genoemde aantallen fgr's en vbi's waarbij familiefondsen dan wel vermogende personen en families betrokken zijn. Als daarbij verder wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het veelal zal gaan om belastingplichtigen die worden bijgestaan door adviseurs, dan kan worden verwacht dat de meeste fgr's en vbi's tijdig maatregelen zullen nemen om eindafrekening te voorkomen dan wel over de omvang van de vrijgevallen winst afstemming zullen zoeken met de Belastingdienst. Zeker omdat de regeling al eerder (2022) is aangekondigd en er overgangsrecht geldt tot 2025.

Al met al leidt het wetsvoorstel naar verwachting van de Raad tot (hooguit) enkele tientallen gevallen waarin na een bezwaarprocedure beroep bij de rechter wordt ingesteld. Dit leidt tot een beperkte (en eenmalige) stijging van de werklast.

3b. Wetsvoorstel Wet tegemoetkoming wegens selectie aan de poort

Dit conceptwetsvoorstel werkt de regeling uit rond de tegemoetkoming en aanvullende tegemoetkoming die wordt toegekend aan belanghebbenden die vermoedelijk zijn geselecteerd op niet-fiscale gronden (FSV, code 1043).

Uit de uitvoeringstoets, en de daarna verkregen aanvullende informatie, blijkt dat de regeling naar verwachting van de Belastingdienst leidt tot een beperkt aantal bezwaarzaken (en daarmee een beperkt aantal beroepszaken). De Raad gaat voor zijn inschatting van de werklast uit van de aantallen aangiften en (bezwaar)percentages die de Belastingdienst noemt en concludeert dat hooguit enkele tientallen beroepsprocedures bij de rechtbanken aanhangig worden gemaakt. Dit leidt tot een beperkte (en eenmalige) toename van de werklast.

De Raad blijft graag op de hoogte van verdere en/of latere inzichten rond te verwachten aantallen zaken indien bijvoorbeeld blijkt dat het bezwaarpercentage wezenlijk anders ligt.

3c. Wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm

De Raad sprak eerder zijn zorg uit over de hoeveelheid zaken van no cure no pay (ncnp)-bureaus en de gevolgen daarvan voor de werklast van de Rechtspraak. De Raad verwijst in dit verband naar zijn [jaarverslag 2022](#) (pagina 20 en 21). De Raad waardeert dat de wetgever met maatregelen komt.

Het wetsvoorstel Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm beoogt het aantal ncnp-zaken drastisch in te perken door de proceskostenvergoeding voor WOZ-zaken en bpm-zaken te verlagen, een bedrag van € 50 voor immateriële schadevergoeding in te voeren en om de toegekende bedragen voortaan alleen naar een bankrekening op naam van de belanghebbende over te maken.

Dit wetsvoorstel kan de instroom aan WOZ- en bpm-zaken van ncnp-bureaus flink beperken. De Raad constateert wel dat de Hoge Raad nog zal beoordelen of de door de wetgever gegeven rechtvaardiging voor het maken van onderscheid tussen WOZ- en bpm-zaken enerzijds en andere belastingrechtelijke zaken anderzijds de toets van het verdragsrechtelijke gelijkheidsbeginsel kan doorstaan. In ieder geval tot de uitspraak van de Hoge Raad zal het aantal zaken op dit punt naar verwachting van de Raad niet dalen (en mogelijk zelfs verder stijgen). Als de Hoge Raad het gemaakte onderscheid gerechtvaardigd vindt, dan zal het aantal zaken van ncnp-bureaus hoogstwaarschijnlijk aanzienlijk dalen.

De wetgever schat niet in hoe sterk het aantal zaken vermindert. De Raad kan dat ook niet: het is bijvoorbeeld niet duidelijk of, en in welke mate, belanghebbenden in WOZ- en bpm-zaken zelfstandig (dus zonder ncnp-bureau) zullen procederen. De Raad beveelt ten slotte aan ook te kijken naar eventuele aanpassing van het Besluit proceskosten bestuursrecht zodat de nieuwe systematiek wordt uitgebreid naar andere belastingen, zoals parkeerbelastingen, waarin de Raad dezelfde problematiek ziet.

Relatie met Fiscale Vereenvoudigingswet

De Raad heeft met medewerkers van het ministerie van Financiën gesproken over de gevolgen van de invoering van (een onderdeel van) de Fiscale Vereenvoudigingswet. Die gevolgen zijn naar verwachting aanzienlijk: het vergt inzet van veel rechters en juridisch ondersteuners om de voorspelde zaken als gevolg van die wet te kunnen behandelen. Een daling van het aantal WOZ- en bpm-zaken afkomstig van ncnp-bureaus zou (een deel van) die inzet kunnen vrijmaken. In welke mate de gevraagde inzet voor de Fiscale Vereenvoudigingswet kan worden 'gehaald' uit een verminderde inzet voor WOZ- en bpm-zaken, kan de Raad echter vooralsnog niet inschatten, omdat niet ingeschat is in hoeverre het aantal WOZ- en bpm-zaken daalt.

4. Conclusie ten aanzien van de gevolgen voor de werklust

De onderdelen 3 en 5 van het Belastingplanpakket hebben gevolgen voor de werklust, maar vooralsnog ziet het er naar uit dat deze gevolgen beperkt en eenmalig zijn. De werklustgevolgen van onderdeel 6 zijn op dit moment niet in te schatten.

5. Afsluitend

Hopelijk heb ik u hiermee voldoende geïnformeerd. Uiteraard hoor ik het graag indien er vragen zijn.